

Mejbury meýletinlik

Category: Kitapcy, Maliýe we ykdysadyýet

написано kitapcy | 23 января, 2025

Mejbury meýletinlik MEJBURY MEÝLETINLIK

XII asyrda oспа... XIII asyrda lepra, XIV asyrda çuma... XV asyrda siflis... XVI asyrda dizanteriýa... XVII asyrda tuborklýoz (inçekesel)... XVIII asyrda tif... XIX asyrda holera... XX asyrda HIV/AIDS... Muňa ebola wirusyny, guş dümewini, Krym-Kongo ganamaly gyzzyrmasyny, sygyr däliremesi keselini (Губчатая энцефалопатия крупного рогатого скота), doňuz dümewini, Günbatar Nil (West Nile) wirusyny we başgalyry goşup bolar... XXI asyryň «parlak ýyldyzyna» häzirlikçe «Kowid-19» diýilýär! (Üns beriň: «Häzirlikçe» diýýäriň, sebäbi ýene nijeme ýokanç keselleriň ýaýramagyna garaşylýar. Muňa...

Käbirleriniň pikirine görä, tebigatyň bilkastlaýyn zaýalanmagy wiruslaryň-bakteriýalaryň çalt ýaýramagyna, käbirleriniň pikirine bolsa adam eli bulen biologik uruş serişdeleriniň artmagyna şert döreder...

Parniklerde, teplisalarda (ýyladyşhanalarda) ýetişdirilýän gök önümler, nämedigi belli däl däri-dermanlar, ýaramsyz tebigy şertler we başga sebäpler immunitet goragyny derbi-dagyn edip taşlaýandygy üçin, edil hroniki näsaglarda bolşy ýaly, adamlar epidemiologik keselleri ýeňmekde mundan beýläk dürli kynçylyklary çekip başlar).

Ýöne... Meseläniň ideogik tarapynyň üstünde durup geçmek isleýäriň:

Asyra sarsgyna salan epidemiýalar dünýäde nähili ykdysady-adminstratiw üýtgeşmelere getirdi? Rennessansyň döreýşinde epidemiýanyň täsiri boldumyka?

Ýeri... Dünýäniň “elini-aýagyny baglan” kowid-19 nähili ideologik üýtgeşmelere sebäp bolarka?

Käbirleriniň pikirine görä koronawirus epidemiýasynyň şular ýaly çişirilmeginiň aňyrsynda adamlaryň aňyny ýowuz sistematiiki üýtgeşmä taýýarlaýyş işleri bar!

Aýtmaklaryna görä:

“ – Kowid-19 zerarly dünýä boýunça 200 müňden gowrak adam aradan çykdy. Dünýäniň soňky baş ýylyna ser salanymyzda, her ýyl ortaça 50 million adam aradan çykýar. Şonuň 1-1,5 milliony infeksiýa-dümew keselinden! Ýagny, ýönekeý dümewiň pidasy kowid-19 epidemiýasynyň pidalaryndan on esse köp...”

Kowid-19 meselesi gereginden artyk çişirilýärmikä ýa çişirilenokmy?.. Ol eýýäm aýry mesele... Biziň üstünde durup geçmek isleýän mowzugymyz gelejekde bize nämeleriň garaşýandygy...

Mysal üçin... 2008-nji ýylda maliýe krizisi bilen çököşe geçen neoliberalizm-kapitalizm bu gezek nähili tüýse “bürenerkä», «öwrülerkä?”

■ NEMES YKDYSATÇY

Distopiýa...

Utopiýantň antitezisi... Totalitar-diýdimzor döwlet modelini sypatlandyrmak üçin ulanylan adalga. Jorj Oruelliň «1984» romanynda suratlandyrylanlar muňa iň gowy mysal bolsa gerek. Norbert Gering. Germaniýanyň tanymal ykdysadyýeti öwreniji alymy.

Ol Dýusseldorf şäherinde çap edilýän «Handelsblatt» gündelik ykdysady gazetinde çykyş edýär. Şol sanda ol Bütindünýä ykdysady seksiýasynyň (WEA) düýbünü tutujy we «World Economic Review» žurnalynyň baş redaktorydyr...

Iňlis, hytaý, koreý, italýan, ýapon dillerine terjime edilen “Ökonomie 2.0” kitaby käbir gatlaklar tarapyndan gyzgyn garşylandy we baýraklara mynasyp boldy, käbir gatlaklar bolsa ony tankyt topuna tutdular. Kitap Germaniýanyň kitap satuwynda iň köp satyn alynan kitaba öwrüldi..

Gering sferalaýyn walýuta syýasatyny ýiti tanjyt eden ykdysatçy. Hatda ol banklardan, ylmy akademiýalardan we başga guramalardan gelen on baş sany ykdysatçy hünärmen bilen bilelikde Ýewropanyň Merkezi bankyna basdaş «kölege sowet»

döretdi. Gepi uzaldyp oturjak däl...

Onuň şu aýyň 11-nji aprelinde ýazan makalasynyň sözbaşysy şudy:

“Bütindünýä ykdysady forumynyň totalitar distopiýasy durmuşa geçirilýär”

Makala... onuň özüniňem gatnaşan «Dawos-2018» Bütindünýä ykdysady forumynda ylalaşyga gelunen maksatnama bilen baglanyşyklydy.

Düşündirmäge synanşaýyn...

■ BÜTINDÜNÝÄ “GESTAPO” GURAMASY

Dawosdaky maksatnamanyň mowzугy “kimlik” (şahsyýet) boldy.

Şeýle diýildi: kimlik düşünjesi (şahsyýet meselesi) – doglanyňda berilýän şahadatnamadan (metrika) ýa-da pasport maglumatlaryndan has başgaça formalara geçmeli...

Has ygtybarly maglumatlaryň jemlenen “elektron bazasyny” döretmeli...

Ýagny, Adamlar mundan beýläk ýaşaýan ýurtlarynyň däl-de, sferalaýyn dünýäniň raýaty bolmaly...

Mysal üçin... daşary ýurtlara gideniňizde, diňe howpsuzlygyňy däl, geçmişde äden her bir ädimiňizi, edil syýasy pozisiýaňyzda bolşy ýaly, elýeterli edilen şahsy maglumatlaryňyzyň başgalaryň elinde bardygyny ýatdan çykarmaly däl...

Şoňa laýyklykda... Biziň ähli şahsy maglumatlarymyz «Microsoft», «Apple», «Google» ýaly halkara şereketleriň birikýän «World Wide Web» (W3C) konsorsiumynda jemlenmeli! Meselem... statistiki taýdan bökdençlik döreden ýagdaýyňyzda, özlerine boýun sunmaýan işçi güýjüni ýok edişleri ýaly, bu ulgam sizi duran ýeriňizde hereketsizlendirmeli!

Mundan beýläk waksina meselesini ara alyp maslahatlaşmagyň hiç bir hususdan manysy ýok; çünki siz ABŞ-nyň hödürlän waksinalaryny ulanyşa girizmedik ýagdaýyňyzda, aýdaly, banklarda siziň ýoluňyz ýapyk... Aslynda olaryň adamy emeli aňly robota öwürmek maksady bar!

Bütindünýä ykdysady guramasynyň 2018-nji ýyldaky

konferensiýasynyň üstünden üç geçensoň ýigrimi bir ýurt “Ýewropanyň Blockchain ýaranlygyny” gurdy. Emma işler garaşylşy ýaly ugruna gitmedi.

Norbert Gering “elektron şahsyýetnama” maksatnamasyny hemmelere gözegçilik etmäge hyýallanýan totalitar distopiýa mysal görkezip şeýle diýdi:

“Kowid 19 bu işleri hasam çaltlandyrar!”

Kowid 19 – ajaly gözümiziň öňüne serip, bizi ysytma razy etme maksatnamasymyka? Diňe “elektron şahsyýetnama” däl; bizi entek meýletin şertlerde nämeleri kabul etmäge mejbur ederler... Görersiňiz, ynha...

Soner ÝALÇYN.

29.04.2020 ý, «SÖZCÜ» gazeti.

Terjime eden: Guwanç MÄMILIÝEW,
Stambul uniwersitetiniň talyby. Maliýe we ykdysadyýet